

**1948 – INVENTARIEREA ȘI EVALUAREA
OBIECTELOR DIN MUZEE
1948 – INVENTORY AND ASSESSMENT
OF OBJECTS IN MUSEUMS**

Cornel Constantin Ilie*

Mihai-Florea Bozgan**

Abstract

The article presents the rules of the inventory and evaluation operations of the museum objects in 1948. The document states the categories (arts, textiles, documents, archeology, ancient art, ethnography, weapons etc.) and criteria for museum objects evaluation. Given the fact that inventory and evaluation are the daily operations within the museum, the document seemed even more interesting.

Key Words: museum, inventory, evaluation of museum objects

Inventarierea și evaluarea patrimoniului într-în „rutina” (aproape) zilnic a activității mezeale, realizându-se după norme bine stabilite. De-a lungul timpului aceste norme au fost adaptate în conformitate cu cerințele de natură legislativă sau înănd seama de evoluția tehnologică. De aceea, am considerat cu atât mai interesante, „Normele suplimentare în legătură cu operațiunile de inventariere și evaluare a obiectelor din muzee”, apărute în urma publicării Decretului Prezidențial nr. 218/28 august 1948. Acesta obligă toate instituțiile de stat să treacă la inventarierea patrimoniului public. Pentru instituțiile din subordinea Ministerului Artelor și Informațiilor (deci și pentru muzee) s-a instituit Comisiunea Centrală de Inventariere, care era împuternicită să ia orice măsură în vederea desfășurării în bune condiții a inventarierii și evaluării bunurilor. „Instrucțiunile privitoare la inventarierea patrimoniului public”, nr. 27400 din 31 iulie 1948, au fost întocmite de Ministerul Finanțelor, Ministerul Artelor și Informațiilor aducându-și contribuția la „Normele suplimentare...” pe care le vom prezenta în continuare.

* Muzeograf, Secția Patrimoniu, M.N.I.R.

** Muzeograf, Secția Istorie, M.N.I.R.

CORNEL CONSTANTIN ILIE MIHAI-FLOREA BOZGAN

**NORME SUPLIMENTARE ÎN LEGĂTURĂ CU OPERA ÎNUNTELE DE
INVENTARIERE ȘI EVALUARE A OBIECTELOR DIN MUZEE¹**

A. Înregistrarea obiectelor de muzeu se va face pe categorii, după cum urmează :

I. Arte plastice:

a. Pictură și desen:

1. Ulei;
2. Gouache;
3. Desene;
4. Gravuri în metal;
5. Gravuri în lemn;
6. Litografii.

b. Sculptură :

1. Bronz;
2. Piatră, marmură ;
3. Ghips;
4. Teracotă .

II. Obiecte de vitrină :

Bibecouri, filde de os, jaduri, porcelanuri, bijuterii etc.

III. Textile:

Covoare, tapietării, broderii, dantele, esuri.

IV. Mobilă .

V. Cărți, manuscrise, documente, fotografii.

VI. Arheologie:

1. Unele de silex sau alte roci;
2. Material brut de silex sau alte roci;
3. Unele și arme de os;
4. Resturi fosile de faună ;
5. Resturi fosile umane;
6. Vase de lut ars (ceramică);
7. Fragmente de vase de lut ars;
8. Piese de plastic din lut ars, os, filde, piatră ;
9. Diferite obiecte din lut ars (de exemplu: afonditor, fusaiole, lămpi etc.);
10. Restul recente de faună (recent în sensul arheologic);
11. Osemnitate umane recente;
12. Resturi de floră (grâu, mei carbonizat etc.);
13. Unele, arme și podoabe de aramă și material brut;

¹ A.N.I.C., fond *Ministerul Artelor și Informațiilor*, dosar 429/1948, f. 78 – 84.

14. Unelte, arme i podoabe de bronz i material brut;
15. Unelte, arme i podoabe de fier i material brut;
16. Obiecte i material brut de aur;
17. Obiecte i material brut de argint;
18. Vase de bronz;
19. Vase de aur;
20. Vase de argint;
21. Vase de fier;
22. Vase de sticl ;
23. Diferite obiecte de sticl ;
24. Obiecte de chihlimbar;
25. Inscriptii antice i medievale de piatr ;
26. Sculpturi antice i medievale în piatr ;
27. Plastic în diferite metale;
28. Piese arhitectonice în piatr ;
29. Sarcofagii din piatr ;
30. Geme antice i medievale;
31. Monede i ponduri antice, medievale i moderne (separat de bronz, argint, aur, sticl);
32. Medalii;
33. C r mizi i tuburi de canalizare antice i medievale;
34. Mozaic sau piese de mozaic;
35. Diferite obiecte de lemn;
36. Obiecte din alte materiale mai rare (scoic , lignit, coral etc.);
37. Mulaje în ghips, galvanoplastii i alte reproduceri;
38. Machete i diferite alte reconstituiri.

VII. Art popular i etnografic :

Ceramic , lemn, mobil , textile, piele, ou încondeiate, art religioas popular , metal, podoabe, obiecte de os i corn, instrumente muzicale, obiecte rituale.

VIII. Art veche româneasc (laic i religioas):

1. Pictur (icoane, fresc , manuscrise cu miniatur);
2. Sculptur în piatr i lemn (pietre de mormânt, tâmpile, tâmpile de biseric etc.);
3. Mobilier;
4. es turi i broderie;
5. Obiecte de metal pre ios i nepre ios;
6. Ceramic .

IX. Arme, armuri.**X. Alte obiecte, necuprinse în categoriile precedente, fie de aceeași natură, fie aparținând tipurilor naturale.****B. Înregistrări globale**

Unele obiecte muzeale pot fi înregistrate global (adică mai multe pe un singur rând) și anume: toate obiectele de muzeu de aceeași natură și caracteristici și de valoare aproximativ egală, chiar dacă valoarea lor individuală depășește suma de lei 5000.

C. Evaluarea simbolică a unor obiecte de muzeu

Fragmentele ceramice, obiectele și uneltele de metal neprețioase, sau de alt material, fără valoare artistică, care nu au valoare comercială curentă și constituie categorii numeroase (produse în serie) se vor evalua simbolic.

În afară de acestea, orice piesă care este socotită demnă din punct de vedere artistic, istoric și arheologic, să fie păstrată în colecțiile muzeului, fără ca pentru ea să existe un criteriu de evaluare rațional sau indicat în instrucție, se va evalua de asemenea în mod simbolic.

Având în vedere că se găsesc în colecțiile noastre, piese unice de valoare artistică, istorică sau arheologică sau obiecte de artă străină, a căror valoare depinde de proveniență, de certitudine absolută a identificării și de cererile pieței comerciale străine care nu ne sunt cunoscute, suntem de părere că aceste obiecte care vor fi puze în numeroase, să fie evaluate simbolic.

Cărțile obișnuite se vor evalua simbolic la 100 de lei volumul. În această categorie sunt cuprinse și periodicele curente. Se vor evalua la valoarea reală cărțile cu gravuri, cele legate în piele plină, precum și incunabilele și cele din secolul al XVI-lea. Manuscrise de orice natură se vor evalua de asemenea simbolic, fie că e vorba de un text, fie că e vorba de un document.

D. Criterii de evaluare reală a obiectelor muzeale

1. În linii generale, pentru evaluarea obiectelor și operelor de artă din muzee se va lua în considerație, acolo unde există, prețul de achiziționare, corectat eventual după următoarele considerente:

- a. Prețul respectiv adus la valoarea circulatorie de azi pentru aceeași categorie de obiecte sau opere.
- b. Prețul respectiv corectat, dacă totuși valoarea artistică, istorică etc., a fost greșit apreciat din acest punct de vedere când a fost achiziționat obiectul.

2. Pentru obiectele achiziționate altfel decât prin cumpărare se va stabili valoarea prin comparație cu cele de la punctul 1.

3. Concomitent cu aceste criterii se mai dau următoarele indicații cu titlul de informații pentru câteva categorii de obiecte care trebuie luate ca exemple.

I.Arte plastice

a. Picturi și desene

1. Ulei

- La această categorie se va avea în vedere că nici un tablou de maeștri români din muzeele noastre n-ar trece de valoarea de 200.000 lei, considerând că acest preț se poate plăti pentru cele mai bune opere ale maeștrilor români.
- Cele mai scumpe tablouri românești sunt cele de Andreescu, care pot merge de la 10.000 la 200.000 lei, după calitate și mărime.
- Operele lui Grigorescu se apreciază între 5.000 – 200.000 lei, după calitate și mărime.
- Luchian între 5.000 – 150.000 lei.
- Th. Aman și N. Tonitza între 5.000 și 75.000 lei.
- Maeștri moderni și contemporani (Pallady, N. Petrașcu, I.Al. Steriadi, Iser, C. Ressu, N. Dărcu, E. Stoenescu, St. Popescu, Al. Ciucurencu, Lucian Grigorescu etc.) se evaluează între 3.000 – 150.000 lei.

2. Acuarele și gouache. Prețul acestora nu poate trece de 10.000 lei.

3. Desene. Valoarea unui desen nu poate trece de 3.000 lei.

4. Gravurile în metal, lemn sau piatră, se vor aprecia după valoarea autorului între 500 – 10.000 lei exemplarul.

b. sculptură

Sculptura în bronz, marmură sau în piatră se va prețui în funcție de valoarea operei și valoarea materialului.

În aici se va avea în vedere valoarea artistului, considerând că un bust în ghips se va plăti între 20.000 – 100.000 lei.

Teracota. În general operele executate în acest material sunt considerate la valoarea marmorei.

II.Obiecte de vitrină

La evaluarea acestora se va avea în vedere valoarea de cumpărare, la care Directorul muzeului poate să aducă o corectare, corespunzând cu valoarea reală.

III. Textile

1. Scoarțe oltenice. Prețul scoarțelor noi poate varia de la 1.500 – 3.000 lei m.p., după model.

Pentru cele vechi între 3.000 – 8.000 lei m.p. după model, tehnic, felul cum sunt vopsite.

2. Scoarțe vechi basarabene, bucovinene, ucrainiene și poloneze, vopsite cu culori vegetale pot fi evaluate după model cu aceleași prețuri ca scoarțele vechi oltenice.

3. Covoarele indigene, lucrate după sistemul persan, pot fi evaluate la 1.500 – 3.000 lei m.p.
4. Covoarele turcești din Asia Mică – cele moderne se pot evalua de la 2.500 – 4.000 lei m.p., iar cele vechi de la 8.000 – 20.000 lei m.p., după epocă.
5. Covoare persane. Cele obișnuite de la 3.000 – 6.000 lei m.p., iar cele vechi de la 7.000 – 25.000 lei m.p., iar în multe cazuri se pot evalua individual după calitate, proveniență și starea de conservare.
6. Covoare din Caucaz, Sirvan, Kazac, Cuban, între 5.000 – 10.000 lei m.p., iar cele antice pot fi evaluate individual.
7. Covoare chinezești. Cele uzuale pot fi evaluate între 3.000 – 6.000 lei m.p.
8. Covoare indiene. Cele uzuale (moderne) pot fi evaluate ca cele turcești; cele antice se evaluează de la caz la caz.
9. Covoare siriene. Idem ca cele de la punctul 8 de mai sus.
10. Tapiserii și goblenuri. Cele lucrate în Flandra, Italia și Germania, se socotesc după bucată. Tapiseriile Aubusson se pot socoti între 3.000 – 6.000 lei m.p.
11. Suli persane. De la 5.000 – 10.000 și chiar până la 25.000 lei m.p.
12. Suli indiene. Idem ca la punctul 11.
13. Broderii de Bucara. Brodate pe pânză de in cu fire de mătase, cele vechi se evaluează de la 15.000 – 30.000 lei, iar cele moderne de la 5.000 – 15.000 lei după mărime.
14. Suli japoneze. Majoritatea lucrate în mătase, începând de la 5.000 – 10.000 și mergând până la 40.000 lei.

IV. Mobila

În ce privește mobila, valoarea ei crește cu starea de conservare, dacă este sculptată sau nu, dacă este aurită sau nu și cu materialul cu care este îmbrăcat. Cele mai scumpe sunt cele îmbrăcate în tapiserie, autentice de ex. Aubusson. Un scaun îmbrăcat în tapiserie poate ajunge până la 25.000 lei, un fotoliu până la 50.000 lei și o canapea până la 80.000 lei.

V. Carte, manuscrisele, documentele, fotografiile

Cartea se va prezenta în raport cu vechimea și starea lor de conservare. O carte legată în marochin, cu gravuri, netăiată, se va prezenta mai mult decât aceeași carte nelegată sau tăiată pentru legătură.

Prețul cărții crește în raport cu vechimea ei.

Un volum în bune condiții se prezintă între 1.500 – 2.500 lei, dacă este din secolul XIX, afară de edițiile cu totul excepționale.

Un volum în bune condiții și ilustrat din sec. XVI se va evalua între 6.000 – 20.000 lei.

Fotografiile se vor prezenta la prețul de cost, după mărime.

VI. Obiecte arheologice de vitrin , de piatr , os, corn, filde , lut, metal nepre ios etc.

Întregi

a) Valoare artistic i istoric mic (obiecte nedecorate sau forme comune) evaluate de la lei 50 (vase preistorice) la lei 500 (vase grece ti sau romane care merit această valoare).

b) Valoare artistic i istoric mijlocie (obiecte cu decor simplu i form deosebit) se vor evalua de la 100 la 1.000 lei.

c) Valoare artistic i istoric mare (decor de tehnic superioar i form artistic) se vor evalua de la 1.000 la 10.000 lei.

Observa iuni. Piesele unice sau extrem de rare din orice epoc i având valoare istoric i arheologic deosebit se vor evalua la categoria C, indiferent de categoria din care fac parte.

Obiectele cu p r i lips i întregite se taxeaz cu ½ din valoarea categoriei respective.

Obiectele din aur i argint.

1. Metal brut, neprelucrat, dar având valoare istoric sau arheologic , se va evalua la pre ul oficial al aurului înmul it cu coeficientul 2.

2. Obiectele lucrate simplu, f r valoare artistic deosebit , se vor evalua, ca mai sus, înmul it cu coeficientul 6 – 8.

3. Obiectele cu valoare istoric i artistic mic se vor evalua ca mai sus înmul it cu coeficientul 6 – 8.

4. Obiectele cu valoare istoric i artistic mijlocie se vor evalua ca mai sus înmul it cu coeficientul 9 – 15.

5. Obiectele cu valoare istoric i artistic mare se vor evalua ca mai sus înmul it cu coeficientul 16 – 25.

Obiectele fragmentare din aceste categorii, se taxeaz cu coeficientul redus la ¾, 2/3, ½ dup starea de conservare a obiectului.

Aceea i scar e aplicabil la medaliile i monetele de aur, ele încadrându-se în categoriile obiectelor de aur mai sus notate sub nr. 1 – 5, potrivit cu starea lor de conservare, raritate i valoare artistic i istoric .

La piesele corespunz toare de argint coeficientul se adaug cu 5 (de ex. coeficientul 2 devine .a.m.d.)

Monete de argint i aur

Monetele de argint obi nuite (tetradrahme, didrahme, drahme, denari romani republicani, imperiali) se vor evalua la valoarea metalului la pre ul oficial, înmul it cu coeficientul 1,5 pîn la 2.

La monetele de argint rare sau rarisime evaluarea se va face ca mai sus, dar înmul it cu coeficientul 3 – 10.

Monetele de bronz obi nuite se vor evalua dup starea lor de conservare, raritate, valoare artistic i istoric – între 50 i 150 lei piesa.

CORNEL CONSTANTIN ILIE MIHAI-FLOREA BOZGAN

Monetele de bronz rarissime sau unicate se vor evalua de la 500 la 5.000 lei.

Plumbii bizantini se vor evalua de la 100 lei la 1.000 lei, în raport cu starea lor de conservare și valoarea lor istorică și artistică .

Reliefurile, busturile, statuile și piesele arhitectonice sculptate, se vor evalua – după metal, valoare istorică și artistică și starea de conservare – între 500 și 50.000 lei.

Pentru piesele excepționale, originale grecești sau copii excelente, se va cere aviz separat.

Categoriile de obiecte arheologice de pe lista Nr. 1, care nu figurează aici, sau nu intră în clasele stabilite aici, se înleagă să se vor evalua simbolic.